

Ball de cascavells de la Torreta

Montmajor

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Sant Feliu de Lluelles
Emplaçament Davant l'ermita de La Torreta

Coordenades:

Latitud: 41.99871457469253
Longitud: 1.693267566884389
UTM Est (X): 391777
UTM Nord (Y): 4650459

Classificació

Número de fitxa 08132 - 109
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Restringit
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua
Data de registre de la fitxa: ds., 12/04/2003 - 02:00
Autoria de la darrera revisió: María del Agua Cortés Elía. OPC.
Data de la darrera revisió: dv., 07/10/2022 - 13:08

Descripció

El ball de cascavells de La Torreta es celebra l'últim diumenge d'abril. A les 12 del matí hi ha missa solemne, al final es canten els goigs, es baixa en processó fins al lloc de la ballada i es torna a pujar a l'ermita, finalment es reparteixen pomells de flors. Tot seguit comença el ball. Els balladors surten de la masia de Can Basora vers al planell que hi ha davant de l'ermita. El nombre de participants no és fixe, però oscil·la entre 8 o 14 parelles. Abans es ballava al ritme d'una cançó acompanyada a vegades amb violí; ara es dansa amb l'acompanyament d'una cobla o amb un cassette. La indumentària de les noies consisteix en: faldilla estampada, brusa blanca, un llaç vermell al coll, faixa vermella, mitges blanques i eserdenyes de vetes vermelles. El noi: pantaló blau marí, faixa vermella, llaç vermell al coll, mitjons blancs, esperdeyes de vetes vermelles i cascavells als tornells. El ball discorre en una rodona fent passes al ritme de la música. El ball de cascavells es caracteritza perquè els balladors porten cascavells als tornells o braços, acompanyant a la melodia.

Observacions:

La informació recollida va ser facilitada a Ramon Viladès pels senyors Josep Montraveta de Can Jané i Ramon Palau de Cortielles l'any 1982.

Història

Aquest ball es va tornar a instaurar l'any 1923, després d'haver passat uns anys en l'anonimat. Possiblement les guerres carlines del segle XIX el van fer trontollar. Per tant, sabem que ja existia al segle XIX, però no quan va començar, tot i que els balls de cascavells estàn documentats des del segle XV a altres llocs de Catalunya. Només es va trencar la tradició els anys de la Guerra Civil, en que no es va celebrar. Antigament es feia el dia de la Candelera, però uns anys després de la Guerra es va traslladar a l'últim diumenge d'abril. S'havia ballat a l'era de Can Basora i més tard al Cap de La Barraca. Abans tan sols el ballaven nois solters, però dels anys 40 encà el ballen conjuntament nois i noies, tant solters com casats. Actualment es balla a diferents llocs de Catalunya. Al Berguedà es balla a Sant Feliu de Lluelles, l'Ametlla de Merola i Serrateix, a més del de La Torreta. A cada lloc el ball té una fesonomia característica i diferent tant en la tonada com en la coreografia, l'únic element comú és l'ús de cascavells, als que s'atribueix una funció simbòlica encaminada a la pràctica de l'expulsió de dimonis i mals esperits.

Bibliografia

VILADÈS, R. (1982). Ball de cascavells de La Torreta. A L'Erol nº 2, pàgs. 39-40. PONS, J. (1982). La música dels cascavells. A L'Erol nº 2, pàg. 41. MIRALDA, J (1982). Els balls de cascavells. A L'Erol nº 2, pàg. 40.

Cortés Elía, María del Agua; Escútia Fors, Eloi (2020) Les danses tradicionals del Berguedà. Recull històric, musical i coreogràfic. Edita Berguedana de Folklore Total.

